

MELDINGSBLADET

Nyhetsblad for Norges Jordskifte kandidatforening

Foto: ILP/Kjersti Sørli Rimer

INSTITUTT FOR LANDSKAPSPLANLEGGING (ILP) HAR OVERTATT REDAKTØRANSVARET FOR NJKF's NETTSIDER OG NYHETSREV

Øystein Bjerva vil være redaktør. Redaktøren ønsker ikke at Meldingsbladet og det framtidige nyhetsbrevet skal bli et menighetsblad for jordskiftedomstolene eller ILP. Det trengs derfor tips til stoff. Store og små dagsaktuelle nyheter innenfor fagområdene i (litt) vid forstand.

En nesten fullsatt festsal i Urbygningen var med på å markere professor Hans Sevadals teoretiske overgang til pensjonistenes rekke. Eller professor emeritus som det heter på universitetene. I praksis betyr det at det meste fortsetter som før. Litt mindre undervisning og administrasjon. Hans er fremdeles på plass på kontoret om lag på det samme tidspunkt som redaktørens vekkerklokke ringer inn en ny dag.

Omtalen av Hansedagen fortsetter på siste side.

• SMÅNYHETER s 2 - 3

• AVGJØRELSE OM REKKEVIDDEN AV JORDKIFTELOVENS § 2c nr 2 s 4

• MÅNEDENS FORSKER s 7

MELDINGSBLADET

UTGIVER

Norges Jordskifte kandidatforening
Faglig gruppe av Tekna

ADRESSE

Teknisk-Naturvitenskapelig forening
Boks 2312 Solli
0201 Oslo

<http://www.njkf.no>

REDAKSJON

Øystein J. Bjerva
Institutt for landskapsplanlegging
Postboks 5003
1432 Ås

Tlf: 97 73 44 26 / 64 96 62 61
E-post: meldingsbladet@njkf.no

Adresseendringer meldes til Tekna
E-post: medlemsinfo@tekna.no

Norges Jordskifte kandidatforening (NJKF) er en faglig gruppe av Teknisk-naturvitenskapelig forening (Tekna). De fleste medlemmene (ca 1050) er uteksaminert fra det som nå er det 5. årige masterprogrammet i arealplanlegging, eiendomsfag eller geomatikk ved Universitetet for miljø- og biovitenskap. Universitetet het tidligere Norges landbrukskøleskole. Faggruppen organiserer også mange medlemmer i Tekna med annen utdanning. Alle medlemmer i Tekna som har interesse for våre fagfelt kan være medlem av NJKF. For medlemskap i NJKF påløper en særkontingent, som fortiden er kr 150 pr år. I tillegg til Meldingsbladet mottar alle NJKF-medlemmer det vitenskapelige tidsskriftet «Kart og Plan». Egen avtale med GeoForum sikrer medlemmene bransjeavis «Posisjon».

NYE NETTSIDER

Arbeidet med nye nettsider for foreningen pågår. Når disse er ferdige vil Meldingsbladet bli erstattet av et månedlig nyhetsbrev utsendt pr e-post. I mellomtiden vil Meldingsbladet ha sin tradisjonelle design, men bli distribuert som en PDF fil.

Tips, stoff og forespørsler om annonser sendes til meldingsbladet@njkf.no.

NAVN PÅ RIKSRØYSER

Grensa mellom Norge og Sverige skal gås opp og kontrolleres med oppstart i 2010. Fra norsk side er det Statens kartverk som er faginstans for Utenriksdepartementet. Kartverket har ansvaret både for skjøtselen og for at grensa blir rett målt.

Som del av prosjektet vil også de opprinnelige riksrøysene, som fra før av har navn i en gammeldags skriftform fra 1700-tallet, få oppdaterte skriftformer etter dagens regler. Mellom de eldste røysene er det gjennom årene blitt reist noen tilleggsrøysar til støtte for oppmålinga. Noen av disse har også fått navn.

Navneprosessen er nå gjennomført i Sør-Trøndelag, der saksbehandlings- og vedtaksorgan er Statens kartverk Trondheim. Prosessen har fulgt stedsnavnlovens bestemmelser, der Statens kartverk ved Forvaltningsseksjonen i Landdivisjonen bestemmer navnet i egenskap av anleggseier, og der Stedsnavntjenesten i Språkrådet har kommet med sine tilrådinger før skrivemåte er blitt fastsatt. Der primærnavnet (stort sett fjellnavn) allerede har fått vedtatt skrivemåte, har også navnet på røysa fått skrivemåtestatus "vedtatt". Der primærnavnet kun har godkjent skrivemåte, er

også røysnavnet definert som "godkjent".

Fra sør mot nord heter røysene i fylket: Skjebroskaftrøysa, Viglskaftrøysa, Fjellbolagsrøysa, Rutrøysa, Gruvsjøfjellrøysa (alle Røros), Haftorsstøtrøysa (Røros og Tydal), Hyddklepprøysa, Kniprøysa, Skarddørsrøysa, Nerøysa, Ikornrøysa, Storsolrøysa, Storsylrøysa, Fiskåhøgdrøysa og Bustvolrøysa (alle Tydal).

DIGITAL REGISTRERING AV BARNES BEVEGELSE

Norsk Form har utviklet et digitalt verktøy hvor barn og unge lager kart som beskriver skoleveier, lekeområder, utrygge arealer og fremtidsønsker. Verktøyet heter Digitalt Barnetrakk.

I følge Plan -og bygningsloven har kommunene et særskilt ansvar for å sørge for medvirkning fra de yngste. Barnetrakk skal imøtekomme dette kravet og reflekterer barn og unges erfaringer og meninger.

Barnetrakk-registreringer foregår i ulike kommuner. Det er et mål at registreringer gjøres over samme lest fra kommune til kommune og skole til skole. Registrering gjøres av elever i samarbeid med lærer. Det kreves passord for å se på og registrere informasjon. Opplegget har to bruksfelt, både pedagogisk i form av å lære om nærmiljø og demokratiske prosesser, og at resultater kan brukes i planprosesser for å vise barn og unges interesser i et område. Registrerte data skal kunne leveres til kommuner som sosi eller wms.

Mer informasjon finenr du her: http://www.statkart.no/Norge_digitalt/Norsk/Prosjekter/Barne-trakk/

JORDKSJELV I CHILE FLYTTET JORDENS AKSE?

I følge Bloomberg har forskere ved NASA beregnet at jordas akse har flyttet seg omlag 8 cm etter jord-skjelvet i Chile

Store jordskjelv flytter hundrevis av kilometer med masser og berggrunn, noe som kan påvirke fordelingen av jordas masse. Dette påvirker jordaksen og dermed også jordrotasjonen.

Modeller viser at endringen i jordrotasjon har gjort døgnet 1,26 mikrosekunder kortere.

Skjelvet målte 8,8 på Richters skala.

FRIERE PRISSETTING FOR SMÅ GÅRDSBRUK

Landbruks- og matdepartementet har hevet grensa til det dobbelte for når det kreves prisvurdering ved salg av landbrukseiendom. Og maksimal boverdi tredobles.

De nye retningslinjene for prisvurdering av konsesjonsbelagt landbrukseiendom kommer fram i et nytt rundskriv M-1/2010. Her heter det at prisvurdering skal gjennomføres når avtalt pris er over 1,5 millioner kroner.

Priskontroll er et viktig virkemiddel for å holde prisene på landbrukseiendommer på et nivå som er med å sikre kjøpers drifts- og inntektsmuligheter. Samfunnet bidrar med inntektsmuligheter og rammevilkår gjennom jordbruksavtalen. Da er det nødvendig for samfunnet også å ha kontroll med prisnivået på landbrukseiendommer, sier landbruks- og matminister Lars Peder Brekk.

Bebygde bruk med mer enn 25 dekar fulldyrka eller overflatedyrka

NYTT OM NAVN

Har du fått ny jobb, en ny kollega.....

Send tips til meldingsbladet

meldingsbladet@njkf.no

jord, eller mer enn 500 dekar produktiv skog er omfattet av bestemmelsene i rundskrivet når avtalt pris er over 1,5 millioner kroner. De gamle bestemmelsene satte grensen på 0,75 millioner kroner. Videre er det bestemt at den øvre rammen for tillegg av boverdi økes fra 0,5 millioner til 1,5 millioner kroner.

I 2008 ble omlag hver 4. landbrukseiendom omsatt for mellom 0,75 millioner og 1,5 millioner kroner. Totalt var drøyt 60 prosent av salgene under 1,5 millioner.

Oppjustering av den nedre beløpsgrensen for prisvurdering åpner for at mindre eiendommer hvor boligfunksjonen er mer framtredd enn næringsaspektet blir omsatt til en pris som ligger nærmere markedsverdi.

Endringene bidrar til at vi får et enklere regelverk for prisvurdering. Jeg vet også at mange nordmenn har en drøm om å få kjøpe seg et bruk. Håpet er at disse endringene skal gjøre det mulig å øke omsetningen av landbrukseiendommer slik at flere kan få realisert denne drømmen, sier landbruks- og matminister Lars Peder Brekk.

Rundskrivet finner du på regjeringen.no

EUROPEISK LANDMÅLERKONGRESS

CLGE arrangerer kongress 5 – 7 mai i Bucuresti, Romania
Cadastral Surveyor - Paving the Way to the Future
CLGE er en europeisk landmålerorganisasjon som arbeider for landmålerens interesser i Europa. Organisasjonen var opprinnelig innrettet mot å fremme landmålerens syn innen EU, men er nå utvidet til å favne land utenfor EU også.

Konferansen vil ha ”Eiendomslandmålerens” rolle for sosial og økonomisk utvikling, etiske standarder for profesjonen og europeiske eiendomsregistre – et ledd i retning av standardisering som hovedtema.

Informasjon og program finnes på cecb2010.com

FINN BERGESEN jr LEDER AV FELLESTYRET FOR NVH OG UMB

Kunnskapsdepartementet har oppnevnt Finn Bergesen jr som leder av fellesstyret for sammenslåingen av Norges veterinærhøgskole (NVH) og Universitetet for miljø- og biovitenskap (UMB).

NY AVGJØRELSE OM REKKEVIDDEN AV JSK. LOVENS § 2 c nr. 2

Borgarting lagmannsrett har behandlet en sak om spørsmål om fremme av jordskifte og fastsettelse av bruksordningsregler for område i Vestmarka som også omfattet område som ikke lå i sambruk mellom eiendommer. Lagmannsretten forkastet anken over jordskifteoverrettens avgjørelse om å fremme jordskiftet, men opphevet jordskifteoverrettens stadfestelse av jordskifterettens fastsettelse av bruksordning.

I 1997 innga Tranby Sambeitelag og Asker og Bærum Gjeterforening begjæring om rettsutgreiingssak etter jordskifteloven § 2 første ledd bokstav h slik den da lød, for å få slått fast at saksøkerne hadde beiterett i den del av Vestmarka som tilhører Ole Toverud. Under saksforberedelsen for jordskifteretten ble det avklart at det ikke var foreningene som krevde jordskiftesak, men eierne av de aktuelle landbrukseiendommer, som var å anse som parter. I prosesskriv 16. mars 1999 ble det krevd en utvidelse av saken til også å gjelde bruksordning, nærmere bestemt en avklaring av hva området kunne tåle av beite.

Nedre Buskerud jordskifterett avsa 28. februar 2000 dom som fastslo at saksøkerne for sine eiendommer hadde beiterett i utmark øst for « Underåsene » på gnr. 192, bnr. 1, i Lier kommune. Etter anke avsa lagmannsretten dom 11. januar 2002 der Ole Toverud ble frifunnet. Lagmannsretten kom til at saksøkerne i jordskiftesaken ikke hadde beiterett over Toveruds eiendom.

Bruksordningskravet ble utvidet i prosesskriv 1. juli 2003 til å gjelde alle berørte innenfor skiftefeltet. I jordskifterettens vedtak 16. oktober 2003 ble saken fremmet som bruksordningssak etter jordskifteloven § 2 første ledd bokstav c nr. 2. Vedtak om bruksordning når det gjelder beite ble truffet 4. mai 2007. Vedtaket ble anket når det gjaldt fremme av saken og fastsettelse av bruksordningen for gnr. 192, bnr. 1 sitt vedkommende.

Den ankende part, Ole Toverud, har i hovedtrekk gjort gjeldende at det er feil av jordskifteretten når den ikke har foretatt en rettslig avklaring når det gjelder hvilke av partene som har beiterett. Jordskifteretten har ikke bare tatt med som parter de som har eiendom innenfor skiftefeltet. Omtrent halvparten av de som er parter er ikke grunneiere i skiftefeltet, men eiere av eiendommer som ligger utenfor skiftefeltet i de aktuelle kommu-

nene.

Det er uavklart om de parter som ikke har eiendom innenfor skiftefeltet har beiterett i Vestmarka. Det kan i denne situasjonen ikke være opp til jordskifterettens skjønn å avgjøre hvem som skal trekkes inn som parter. Dette er i strid med legalitetsprinsippet og samsvarer ikke med de plikter som jordskifteretten har etter jordskifteloven § 16 til å klarlegge « eigedomstilhøva og alle rettar og tyngsler som kviler på feltet ». For å ta del i jordskiftet er det et krav om at alle parter må yte et areal. De parter som ikke har eiendom utenfor skiftefeltet yter ikke noe areal i forbindelse med jordskiftet, men bare - på lik linje med de som har eiendom innenfor feltet - et vederlag for det enkelte tamdyr som slippes på beite, jf. beitedriftslagets vedtekter punkt 5. Noe særskilt vederlag fra de parter som ikke har eiendom innenfor skiftefeltet vil det for øvrig ikke være anledning til å kreve, jf. RG-1988-488.

At jordskifteretten og senere jordskifteoverretten har tatt med som parter - og derved gitt beiterett til - noen som ikke har eiendom innenfor skiftefeltet, er feil rettsanvendelse idet det er i strid med jordskifteloven § 3 bokstav a, § 12 og alminnelige rettgrunnsetninger. Under en hver omstendighet er jordskifteoverrettens begrunnelse på dette punkt mangelfull. Jordskifteoverrettens behandling av dette framstår heller ikke som forsvarlig og resultatet er grovt urimelig

Ankemotpartene gjorde gjeldende at jordskifteoverrettens vedtak bygger på riktig saksbehandling og rettsanvendelse.

Lagmannsretten bemerket i sin avgjørelse at kompetansen ved anke over avgjørelser av jordskifteoverretten er begrenset til prøving av rettsanvendelsen og saksbehandlingen, jf. jordskifteloven § 71. For de skjønnsmessige avgjørelser er jordskifteoverretten siste instans

Anken retter seg prinsipalt mot jordskifteoverrettens vedtak om at jordskiftesaken fremmes for Ole Toveruds eiendom, gnr. 192, bnr. 1, og subsidiært mot stadfestelsen av jordskifterettens fastsettelse av bruksordning. Lagmannsretten vil i hovedtrekk behandle de ulike påstandsgrunnlagene i samme rekkefølge som de er redegjort for under gjengivelsen av partenes anførsler.

Det er på det rene at flere av de som er parter i jordskiftesaken ikke eier eiendom i skiftefeltet. Dette kan imidlertid ikke være avgjørende for partsstillingen i jordskiftesaken. Avgjørende må være at de som er parter enten eier eiendom i skiftefeltet eller har beiterett i feltet. Lagmannsretten kan således ikke se at det var noe rettslig til hinder for å fremme jordskiftet med parter som jordskifteretten og jordskifteoverretten la til grunn var beiteberettigede i skiftefeltet.

Det er på det rene at verken jordskifteretten eller jordskifteoverretten har foretatt noen nærmere avklaring av om de parter som ikke eier eiendom i skiftefeltet faktisk har beiterett der, eller noen avklaring av beiterettens utstrekning og omfang. Det følger av jordskifteloven § 16 andre ledd at jordskifteretten « må få klarlagt så nøye som råd er, eiedomstilhøva og alle rettar og tyngsler som kviler på feltet ». Lagmannsretten har i likhet med jordskifteoverretten oppfattet det slik at ingen av partene har bestridt at de som er oppført som parter i saken har beiterett i skiftefeltet eller i deler av dette. I denne situasjonen kan det etter lagmannsrettens mening ikke være feil av jordskifteretten og jordskifteoverretten ikke å avklare nærmere eksistensen og omfanget av de enkelte parters beiterett. En slik avklaring vil kunne være både faktisk og rettslig vanskelig å foreta, ikke minst hvor det dreier seg om så vidt mange parter som her, og det vil være unødvendig ressursbruk å legge vesentlig arbeid i dette så lenge ingen av partene bestrider at en eller flere av de øvrige parter har beiterett.

Vilkårene for å holde jordskifte framgår av jordskifteloven § 1. Etter første ledd kan « [e]igedomar som det er vanskeleg å nytte ut på tenleg måte etter tid og tilhøve, [...] leggjast under jordskifte ... » Jordskifteoverretten har i vedtaket side 24 behandlet forholdet til jordskifteloven § 1. Her heter det:

...Hovedkriteriet for å kunne holde jordskifte er at forholdene er utjenlige slik at eiendommene og rettighetsforholdene er vanskelig å utnytte på en regningsvarende måte, jf. jordskifteloven § 1. Jordskifteoverretten, på linje med jordskifteretten, ser utmarskbeitet som en viktig ressurs og en viktig del av næringsgrunnlaget for de eiendommene som driver med melk- og kjøttproduksjon. Med den beskrivelse som er gitt av eiendomsforholdene og bruken av området til beite fremstår dagens situasjon som konfliktfylt og utjenlig. Etter overrettens vurdering vil et jordskifte kunne gjøre forholdene bedre.

Lagmannsretten oppfatter det jordskifteoverretten her skriver som en henvisning til jordskifterettens vurdering. Vedtak om fremme av saken ble truffet ved jordskifterettens vedtak 16. oktober 2003. Om forholdet til jordskifteloven § 1, og særlig i relasjon til Toveruds eiendom, har jordskifteretten vist til drøftelsen i vedtaket 11. april 2003. Her framgår det at jordskifteretten har tatt utgangspunkt i at det skjer og vil skje beite i Vestmarka, og at med mindre Toveruds eiendom gjerdes inn, vil beitedyr fortsatt komme inn på Toveruds eiendom.

Lagmannsretten kan ikke se at det her hefter feil ved jordskifterettens - eller jordskifteoverrettens - rettsanvendelse hva gjelder jordskifteloven § 1. Drøftelsene viser også at jordskifteretten - og jordskifteoverretten - har vurdert forholdet til jordskifteloven § 1 opp mot

Toveruds driftsform.

Lagmannsretten gikk så over til å drøfte forholdet til jordskifteloven § 2 første ledd bokstav c nr. 2. Ole Toveruds eiendom er ikke i sambruk med andre eiendommer. Et vilkår for å gi regler som også omfatter Toveruds eiendom, er da at « jordskifteretten finn at det ligg føre særlege grunnar », jf. jordskifteloven § 2 første ledd bokstav c nr. 2. Bestemmelsen fikk sin nåværende utforming ved lovendring nr. 84 for 1998, men uten at det synes å ha vært tilsiktet noen realitetsendring, jf. Ot.prp.nr.57 (1997-1998) punkt 24.7. Bestemmelsen er ment å være en unntaksregel, og det må være en klar overvekt for en fellesløsning før bestemmelsen kan brukes.

Det er ifølge bestemmelsen jordskifterettens faglige skjønn som er avgjørende, jf. Rt-1995-1474 og Rt-1990-148. Dette faglige skjønn kan lagmannsretten ikke overprøve. Forholdet til jordskifteloven § 2 første ledd bokstav c nr. 2 er drøftet i jordskifteoverrettens vedtak, rettsboka side 24-25. Av jordskifteretten er dette særlig drøftet i jordskifterettens vedtak 16. oktober 2003, rettsboka side 29-31.

I en bruksordningssak etter jordskifteloven § 2 c nr 2 stilles det tilleggsvilkår om at det skal foreligge særlige grunner for at ordningssaken skal kunne fremmes der det ikke foreligger rettslig grunnet sambruk. Særlige grunner kan i dette tilfellet være at eiendoms- og rettighetsforholdene er slik at de hindrer andre i en tjenlig utnyttning eller tvinge alle til urasjonell og inoptimal drift. Det er ikke snakk om å føre enei tilbake til sameie, men å gi jordskifteretten anledning til å gi regler om at utnyttelse av en ressurs som ligger til en eiendom skal brukes sammen med eller i samspill med andre eiendommer på nærmere fastlagte måter og vilkår. ...

I saker etter jskl § 2 c nr 2 vil det være utnyttelse av de beiteressursene som ligger på eiendommene i skiftefeltet som er av interesse i forhold til den bruk som skal ordnes. I Vestmarka er [det] den enkelte grunneier og eventuelt den med beiterett som har anledning til å utnytte beitekapasiteten i området. Slik området ligger i dag vil det være vanskelig for de bruksberettigede å utnytte beiteretten på en økonomisk og hensiktsmessig måte dersom hver og en skulle gjerde inn sine eiendommer eller de ulike felles beiteområdene. Det er etter overrettens syn nettopp i slike tilfeller det er regningsvarende å finne felles ordningsregler for et større geografisk område. ....

Ankeparten [Toverud] har anført at det for hans eiendom ikke foreligger slike særlige grunner da eiendommen ikke har et ønske om å utnytte beiteretten på egen eiendom til husdyr, og eiendommen ligger i ytterkant av området og med fordel kan gjerdes ute fra beiteområdet uten at de øvrige beiteberettigede får

reduert utnyttingsmåte. Jordskifteoverretten ser at eiendommen, gnr 192/1, ligger i ytterkant av skiftefeltet, og av den grunn kunne vært vurdert holdt utenfor det felles beiteområdet. Dersom eiendommen skulle vært tatt ut av skiftefeltet ville en måtte vurdert inngjerding av eiendommen for at beitedyr ikke skulle trekke inn på eiendommen. Slik overretten ser det ville en kunne sette gjerde i eiendomsdelet mellom gnr 192/1 og resten av skiftefeltet. I brev fra kommunene Bærum og Lier er det ikke gitt noen begrensning i oppsetting av et slik husdyrgjerde, men kommunen har sterkt frarådet oppsetting av gjerde på tvers av Vestmarka med bakgrunn i det omfattende friluftsliv og dyreliv i område, jf. dok 25 og 26. Kostnadene ved gjerde ville, slik overretten ser det, ikke bli vesentlig dyrere enn det gjerdet som allerede er satt opp lenger vest på eiendommen, med unntak av etableringskostnadene. Fordelingen av gjerdekostnadene ville her måtte vurderes etter gjerde-loven av 5. mai 1961 § 7 og § 8, som etter overrettens syn ville påføre Toverud økte kostnader i forhold til dagens situasjon.

Når en kjenner til at Toverud har innrømmet beiterett for minst to bruk fra Tveten krets vil oppsetting av et gjerde i den østre eiendomsgrensen på gnr 182/1 vanskeliggjøre utnyttelsen av den beiterett brukene i Tveten krets har inne på Toveruds eiendom. Med bakgrunn i den beiterett brukene i Tveten krets har inne på Toveruds eiendom, at det allerede er lagt store ressurser i et sperregjerde, og at etablering av gjerde mellom eiendommene ville være kostnadskreven, vil jordskifteoverretten fastholde at det foreligger særlige grunner for å fremme bruksordningssak også for eiendommen gnr 192/1.

Lagmannsretten kan ikke se at jordskifteoverretten ved å fremme jordskifte i medhold av jordskifteloven § 2 første ledd bokstav c nr 2 her har gått utenfor rammen for det faglige skjønn retten har anledning til å utøve.

Ole Toverud har gjort gjeldende at det var en feil av jordskifteoverretten ikke å ha vurdert den del av Toveruds anke som gjaldt bruksordningsreglene. Anførte Subsidiært blir det halde fram at ordningsreglane langt frå er tilfredsstillande. Det er m.a. trekt inn partar utan nokon nærare grunningjeving. Dei som vil vera med å beite innafor området, har fått rett til å vera med. Dette er likevel eit spørsmål som eg vil kome attende til i detalj, dersom det skulle syne seg at jordskifteoverretten held fast ved fremjinga med den avgrensinga som jordskifteretten har gjort. Det vil vera aktuelt å gå gjennom kvar regel for kvart av dei to laga. I dag er det beitebrukarane som har fått alle føremonene.

Den subsidiære påstand nr. 3 ble ikke nærmere kommentert i senere prosesskrift fra Toveruds prosessfullmektig til jordskifteoverretten. Ut fra gjengivelsen i

vedtaket av det som Toveruds prosessfullmektig anførte for jordskifteoverretten, er det for lagmannsretten uklart om dette ble nærmere utdypet under ankeforhandlingen i jordskifteoverretten.

Det framgår av jordskifteoverrettens vedtaksgrunner, rettsboka side 28, at retten ikke fant grunn til å behandle denne delen av påstanden. Begrunnelsen var at « påstanden bygger på den forutsetning at det er gitt medhold i prinsippene i subsidiær påstand nr. 1 og 2 ». Lagmannsretten er enig med Toverud at det ikke er en slik sammenheng mellom den subsidiære påstand nr. 1 og 2 på den ene siden og den subsidiære påstand nr. 3 på den annen side, som ga grunnlag for jordskifteoverretten til å la være å behandle den. Den subsidiære påstand var aktuell selv om Toverud ikke skulle få medhold i avgrensningen av parter slik det kom til uttrykk i hans subsidiære påstand nr. 1 og 2.

Ankemotpartene for lagmannsretten har gjort gjeldende at slik anken var formulert på dette punkt (subsidiær påstand nr. 3), oppfylte den ikke kravet i jordskifteloven § 67. Lagmannsretten er enig i at anken framstår som ufullstendig på dette punktet. Det følger imidlertid av jordskifteloven § 67 første ledd andre og tredje punktum at retten har en oppfordring til å sørge for å få klarlagt hva anken gjelder. Det synes ikke gjort i dette tilfellet. Når jordskifteoverretten i tillegg feilaktig oppfattet den subsidiære påstand nr. 3 slik at behandlingen av den var betinget av at Toverud fikk medhold i de subsidiære påstandene nr. 1 og 2, må det anses å foreligge feil ved jordskifteoverrettens avgjørelse som må lede til at dens stadfestelse av jordskifterettens fastsettelse av bruksordning må oppheves. Dette har som konsekvens at bruksordningsreglenes innhold må gjøres til gjenstand for ny behandling i jordskifteoverretten.

Anken blir etter dette å forkaste for så vidt gjelder påstanden om at jordskifte ikke blir å fremme. Derimot blir jordskifteoverrettens stadfestelse av jordskifterettens fastsettelse av bruksordning å oppheve.

Saken skal derfor tilbake til ny behandling i Jordskifteoverretten.

Hele avgjørelsen kan leses på lovdata: LB-2009-83471

§

MÅNEDENS FORSKER

Foto: ILP/Kjersti Sørli Rimer

Gro Koppen er utdannet geograf ved Universitetet i Bergen høsten 2005. Tittel på masteroppgave: Strandvernets stilling i Austevoll kommune. En studie av Planutvalgets dispensasjonspraksis i 100-metersbeltet ved sjø. <http://gro.koppen.no/masteroppgave/masteroppgave.pdf>

Hun har tidligere jobbet som byggesaksbehandler i Opepgård kommune og som forskningsassistent ved Norsk institutt for by- og regionforskning (NIBR).

Gro Koppen deltok med posteren nedenfor på miljøkonferansen arrangert av Miljø 2015 i februar 2010. Hun kom på andreplass i konkurransen om beste poster

I et nyoppstartet doktorgradsprosjekt ved Institutt for landskapsplanlegging på Universitetet for miljø- og biovitenskap søker Gro Koppen å kartlegge tilgjengeligheten og bruken av bynære friluftsområder. Formålet med prosjektet er å studere hvilken betydning tilgjengelighet og bruk har for forvaltningen av bynære friluftsområder. Utgangspunktet for arbeidet vil være en redegjørelse for hva som ligger i begrepet tilgjengelighet, eller nærmere bestemt hvordan tilgjengelighetsbegrepet benyttes i landskapsanalysesammenheng. Formålet er å finne ut hvilke egenskaper ved et område som er med på å forme vår oppfatning av områdets egnethet for friluftsliv. Hvilken betydning har områdets fysiske, juridiske og opplevde tilgjengelighet?

Arbeidet er en del av Forskningsrådsprosjektet "Conditions for sustainable management of urban recreational landscapes. May governance and accessibility be valuable tools?", og posteren (til høyre) presenterer hovedprosjektets problemstillinger og moduler.

ACCESS + USE → PLANNING ABILITY?

Conditions for sustainable management of urban recreational landscapes

Gro Koppen, PhD-student, Department of Landscape Architecture and Spatial Planning, Norwegian University of Life Sciences
E-mail: grokoppen@umb.no, Phone: +47 64 96 62 71, Mobile: +47 91 14 78 03

Main research goals

Study to what extent governance models and accessibility for the users strengthen the implementing of local and national goals in urban recreational landscapes.

Study how *planning* is able to affect the management of the urban forests and coastal landscapes; the *mechanisms* that produce sustainable management and the *contexts* that enable such effects to be realized.

Three interrelated modules

Planning tools in local metagovernance

Stakeholders and mobilization

Accessibility and use of recreational landscapes

Module 1 Planning

Which mechanisms enhance planning's ability to function as a framework for landscape preservation?

The planning system authorized by the Planning and Building Act as an appropriate metagovernance tool for preservation of landscapes.

Module 2 Stakeholders and mobilization

To what extent does inclusion of stakeholders and network among stakeholders in the management of landscapes enhance protection of recreational areas?

The stakeholders in outdoor recreation management; their discourse, interaction and representation.

Module 3 Accessibility and use

Does accessibility and frequent use of recreational areas enhance the probability for preservation?

Use of Geographical Information Systems (GIS) to visualize and measure accessibility to urban recreational landscapes.

Use of survey and interviews to measure the use of areas for recreational purposes

Gro Koppen, Department of Landscape Architecture and Spatial Planning, Norwegian University of Life Sciences

Mari Sundli Tveit, Department of Landscape Architecture and Spatial Planning, Norwegian University of Life Sciences

Åsa Ode, Faculty of Landscape Planning, Horticulture and Agricultural Science, Swedish University of Agricultural Sciences

Knut Bjørn Stokke, Department of Landscape Architecture and Spatial Planning, Norwegian University of Life Sciences

Eva Falleth, Department of Landscape Architecture and Spatial Planning, Norwegian University of Life Sciences

Hege Hofstad, Department for Housing and Environmental Planning Research, Norwegian Institute for Urban and Regional Research

RETURADRESSE

TEKNA

Postboks 2312 Solli

0201 Oslo

Fortsetter fra side 1.

Hansedagen ble gjennomført i uformell tone, og det var godt med tid til i hylle jubilanten, uten at de gikk utover det faglige innholdet. Et faglig seminar med mange interessante foredrag.

Først ut var professor i sosiologi ved NTNU Erling Berge. Berge snakket om Nobelprisvinner Elinor Ostrom og hennes bidrag til diskusjonen om "allmenningenes tragedie" og teorier om samarbeid om bruk og vern av naturressurser. Deretter snakket jordskifteoverdommer Magne Reiten om noe han beskrev som en praktisk vinkling på teoriene om allemennings tragedie og sameiets forbannelse.

Nærmere bestemt en presentasjon av noen erfaringer med bruk av bruksordning og fellestiltak. Reiten la spesielt vekt på mindretallsvern.

Hans tok i sitt innlegg et historisk tilbakeblikk for å drøfte hvorfor vi har så mange grensetvister i Norge. Et spark til regjeringen for fjerningen av kompetansekravet i matrikkelloven ble det også tid til.

Høgskolen i Bergen
v/Arvei Leiknes takker
for samarbeidet: Foto:
UMB/Trond Solem

Fotot: ILP/Kjersti Sørli Rimer

Jordskifteoverdommer Per Kåre Sky fortsatte med sitt foredrag om rettsmekling i jordskifterettene, og til sist professor Arild Vatn ved Noragric. Vatns foredrag omhandlet institusjoner og miljø. Om hvordan vi i følge Vatn griper inn i hverandres betingelser til f eks utslipp til vann, forsuring av jord og skog, endret grunnvannskvalitet, biodiversitetstap, klimaendringer. Vi kan snakke om avhengige valg. Slike valg kan skape konflikt og krever uansett en form for koordinering av handlinger. Institusjoner er 'remedier' vi bruker til bl.a. å håndtere slike konflikter og definere hvordan adferd skal koordineres.

HØRT PÅ HANSEDAGEN

Leiaransvar i akademia er som å leie katter
– ein kan ikkje gjere stort meir enn å flytte
matskåla.